

**Chủ tịch Hồ Chí Minh và các Tổng
Bí thư Đảng ta nói về công tác tư
tưởng-văn hóa**

Chủ tịch Hồ Chí Minh và các Tổng Bí thư Đảng ta nói về công tác tư tưởng-văn hóa

ĐẢNG PHẢI LIÊN HỆ CHẶT CHẼ VÀ TUYÊN TRUYỀN, GIÁO DỤC, TỔ CHỨC QUẦN CHÚNG(1)

Hồ Chí Minh

1- Đảng đã truyền bá lý luận Mác - Lênin vào nhân dân ta.

Đối với công việc kháng chiến và kiến quốc, lý luận là rất quan trọng. Không hiểu lý luận thì như người mù đi đêm.

Lý luận làm cho quần chúng giác ngộ, bày cho quần chúng tổ chức, động viên quần chúng để đấu tranh cho đúng. Nhờ lý luận mà quần chúng hiểu rõ nguyên nhân vì sao mà cực khổ, thấy rõ đường lối đấu tranh để giải phóng mình, hiểu rõ phương pháp đấu tranh với địch.

Có lý luận soi đường thì quần chúng hành động mới đúng đắn, mới phát triển được tài năng và lực lượng vô cùng tận của mình.

Đảng kết hợp lý luận với kinh nghiệm và thực hành của cách mạng Việt Nam. Đảng áp dụng lập trường, quan điểm và phương pháp Mác-Lênin mà giải quyết các vấn đề thực tế của cách mạng Việt Nam.

Không phải chỉ học thuộc lòng vài bộ sách của Mác-Lênin mà làm được như vậy. Đảng phải có tinh thần khoa học và tinh thần cách mạng rất cao, phải hiểu rõ lịch sử xã hội, phải quyết tâm phấn đấu cho giai cấp và nhân dân, phải tin tưởng vào lực lượng và sáng kiến của quần chúng, phải gom góp tư tưởng, kinh nghiệm, sáng kiến và ý chí của quần chúng, sắp xếp nó thành hệ thống, rồi lại áp dụng vào trong quần chúng.

Đảng phân tích rõ ràng tình hình trong nước và trên thế giới, rồi áp dụng lý luận vào các chính sách: chính sách ruộng đất, chính sách Mặt trận dân tộc, chính sách kháng chiến kiến quốc, chính sách xây dựng Đảng...

Vì Đảng lãnh đạo đúng, cho nên lòng tự tin và sức chiến đấu của nhân dân ta ngày càng cao và lực lượng cách mạng ngày càng to lớn.

...

2- Trong mỗi giai đoạn cách mạng, Đảng căn cứ vào tình hình trong nước và trên thế giới, đề ra những khẩu hiệu, mục đích và kế hoạch đấu tranh. Đảng quy định ở giai đoạn nào thì phải dựa vào lực lượng nào, đoàn kết lực lượng nào, cô lập và phân hóa lực lượng nào để tiêu diệt kẻ thù của giai cấp, của nhân dân.

Khẩu hiệu chính trị đúng, thì toàn dân thấy rõ *phương hướng*, nhận rõ *ai là bạn, ai là thù*, đoàn kết chặt chẽ xung quanh Đảng, để đánh thắng kẻ thù của cách mạng.

Có *khẩu hiệu* chung, cũng chưa đủ, Đảng còn phải căn cứ theo lợi ích của nhân dân trong giai đoạn đó, đề ra những *khẩu hiệu mới*, để động viên quần chúng, để làm mục đích và vạch đường lối cho quần chúng đấu tranh; đồng thời để huấn luyện, giáo dục quần chúng. Thực hiện những khẩu hiệu này, tức là đẩy cách mạng tiến tới và giúp cho khẩu hiệu chung thực hiện. Thí dụ: để đẩy mạnh kháng chiến kiến quốc, Đảng đề ra khẩu hiệu "Phát động quần chúng thực hiện chính sách ruộng đất", "Thi đua sản xuất", v.v.. Những khẩu hiệu ấy làm cho hàng triệu nhân dân lao

động càng thêm hăng hái tham gia kháng chiến kiến quốc.

Trong mỗi giai đoạn quan trọng, Đảng đề ra những khẩu hiệu đúng để động viên và lãnh đạo nhân dân đấu tranh, cho nên nhân dân tranh được nhiều thắng lợi.

3- Kinh qua đảng viên và các tổ chức của Đảng, Đảng liên hệ chặt chẽ với quần chúng, tuyên truyền, giáo dục và tổ chức quần chúng, lãnh đạo các đoàn thể cách mạng của quần chúng.

Đảng viên và cán bộ không thể chỉ hô khẩu hiệu và lý luận suông.

Đảng viên và cán bộ *nhất định phải* làm cho quần chúng thấm nhuần tư tưởng cách mạng. *Nhất định phải* theo nhu cầu của quần chúng mà xây dựng những tổ chức cách mạng hợp với trình độ của quần chúng. *Nhất định phải làm gương mẫu* trong mọi công việc kháng chiến kiến quốc. *Nhất định phải* vào sâu trong quần chúng, hết lòng hết sức phục vụ quần chúng, làm cho quần chúng mến Đảng, tin Đảng, ra sức ủng hộ Đảng và *tự giác tự nguyện* chịu Đảng lãnh đạo.

Đảng đòi hỏi đảng viên và cán bộ phải: *học hiểu* lý luận, chính sách, tình hình trong nước và trên thế giới để giáo dục cho quần chúng. Phải học hiểu *nghề nghiệp* chuyên môn mà Đảng và Chính phủ giao cho mình phụ trách. Phải có *tinh thần* hy sinh cho cách mạng, có tinh thần trách nhiệm để vượt mọi khó khăn.

Đảng viên và cán bộ phải *làm cho dân tin, dân phục, dân yêu*.

Phải nắm vững chính sách của Đảng và của Chính phủ, đi đúng đường lối quần chúng như thế mới xứng đáng là đảng viên và cán bộ của Đảng, như thế mới lãnh đạo được quần chúng.

1. Hồ Chí Minh: *Toàn tập, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t.7, tr. 231-233.*

Đầu đề của báo Nhân Dân ngày 24-7-2000.

KHẨU HIỆU ĐẤU TRANH PHẢI SÁT TÌNH HÌNH(1)

Trần Phú

Trong lúc địch chiến lược, Đảng phải xét kỹ tình hình trong nước và ngoài thế giới, sức mạnh của địch nhân, sức tranh đấu của quần chúng, thái độ các hạng người đối với cách mạng, v.v.. Đảng căn cứ ở những điều kiện ấy mà định ra chiến lược để lãnh đạo cho quần chúng tranh đấu. Lúc thường thì phải tùy theo tình hình mà đặt khẩu hiệu "phần ít" để binh vực lợi quyền cho quần chúng như: tăng tiền lương, bớt giờ làm, giảm thuế, chống thuế, chống sự sanh hoạt mắc mớ, v.v. để khuếch trương sự tranh đấu cách mạng ra. Phải đem khẩu hiệu "phần ít" ấy phụ thuộc vào khẩu hiệu của Đảng như: đánh đổ đế quốc chủ nghĩa, địa chủ và phong kiến, xừ Đông Dương hoàn toàn độc lập, lập chính phủ công nông, v.v.. ..

Không chú ý đến những sự nhu yếu và sự tranh đấu hằng ngày của quần chúng là rất sai lầm. Mà nếu chỉ chú ý đến những sự nhu yếu hằng ngày mà không chú ý đến những mục đích lớn của Đảng cũng là rất sai lầm.

Nhiệm vụ của Đảng là phải lấy những sự nhu yếu hằng ngày làm bước đầu mà dất vô sản giai cấp và dân cày ra chiến trường cách mạng. Đến lúc sức cách mạng lên rất mạnh, giai cấp thống trị đã rung động, các giai cấp đứng giữa đã muốn bỏ về phe cách mạng, quần chúng công nông thì sôi nổi cách mạng, quyết hy sanh phần đấu, thì Đảng phải lập tức lãnh đạo quần chúng để đánh đổ chính phủ của địch nhân và giành lấy chính quyền cho công nông.

1 Trích: *Luận cương chính trị, Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia, 1998, t.2, tr.101-102. Đầu đề của báo Nhân Dân ngày 25-7-2000.

“TỰ CHỈ TRÍCH”(1)

Nguyễn Văn Cừ

Phải cần làm cho các đảng viên giác ngộ, rõ ràng và đầy đủ trách nhiệm của mình, biết xoay phương hướng trong những hoàn cảnh khó khăn, nghiêm trọng, biết tự chỉ trích đúng và kịp thời những khuyết điểm, sai lầm; đồng thời Đảng phải tìm cách kiểm soát một cách thiệt sự hơn những hành động của mỗi đảng viên... Nhưng bao giờ sự chỉ trích cũng là tự chỉ trích Bôn-sê-vích, nghĩa là để huấn luyện quần chúng và giúp đảng viên tự huấn luyện, để làm tăng uy tín và ảnh hưởng của Đảng, để cho Đảng được càng thống nhất và củng cố, để đưa phong trào phát triển lên, đưa cách mạng tới thắng lợi; chứ không phải đặt mình lên trên Đảng, đem ý kiến riêng - dù cho đúng - đối chọi với Đảng, vin vào một vài khuyết điểm mà mạt sát Đảng, phá hoại ảnh hưởng của Đảng, gieo móc hoài nghi, lộn xộn trong quần chúng, gây mầm bè phái chia rẽ trong hàng ngũ Đảng...

Công khai, mạnh dạn, thành thực vạch những lầm lỗi của mình và tìm phương châm sửa đổi, chống những xu hướng hoạt đầu thoả hiệp, như thế không phải làm yếu Đảng, mà là làm cho Đảng được thống nhất mạnh mẽ.

1. Trích: *Tự chỉ trích, Văn kiện Đảng toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, t.6, tr. 623-624.

TOÀN ĐẢNG PHẢI LÀM CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG(1)

Trường - Chinh

Trước hết, chúng ta cần nhận rõ: *Toàn Đảng phải làm công tác tư tưởng, toàn Đảng phải làm công tác tuyên truyền*. Vì công tác chính trị, công tác tư tưởng là hình hồn của mọi công tác, không những nó nhằm phục vụ những nhiệm vụ cụ thể trước mắt mà còn nhằm cải tiến bộ mặt tinh thần của toàn thể xã hội của hàng chục triệu con người.

Tuyệt đối không nên xem công tác tư tưởng như một liều thuốc "linh đan" hoặc một thứ "bùa" đã thông thắc mắc khi cần thì dùng đến, khi không cần thì xếp lại một bên. Làm như vậy là hạ thấp ý nghĩa và tác dụng của lý luận Mác-Lênin, của công tác tư tưởng của Đảng, thu hẹp công tác tư tưởng vào những công việc sự vụ vụn vặt.

Hiện nay, rất nhiều cán bộ ngoài công tác chuyên môn ra, không làm công tác Đảng, không chịu tuyên truyền chủ nghĩa Mác - Lênin và đường lối chính sách của Đảng. Thậm chí có đồng chí được phân công đến làm việc ở một ngành chuyên môn thì chỉ biết chuyên môn, không chú ý gì đến các vấn đề chính trị và tư tưởng, tự biến mình thành một người công chức tầm thường. Đảng ta cần có những quy định cụ thể để mỗi đảng viên, dù ở cương vị công tác nào, đều phải làm công tác tư tưởng cụ thể. Công tác tuyên truyền, bộ phận chủ yếu của công tác tư tưởng, phải được coi là một trong những công tác căn bản của Đảng mà mỗi đảng viên phải có trách nhiệm tiến hành tốt.

Các cấp các ngành *cần nâng cao trình độ lãnh đạo công tác của mình lên trình độ lãnh đạo chính trị, lãnh đạo tư tưởng* và xem công tác tư tưởng là then chốt để hoàn thành tốt mọi mặt công tác. Tôi đề nghị từ nay, những chỉ thị, nghị quyết của Đảng cần nêu rõ vấn đề lãnh đạo tư tưởng trong khi hoàn thành nhiệm vụ, và trong chương trình nghị sự của các cấp ủy, công tác tư tưởng sẽ có một vị trí xứng đáng.

Các báo cáo dưới gửi lên cấp trên hoặc của các ngành gửi cho cấp ủy, nói chung không nên thiếu phần nói về tư tưởng trong quá trình vận động nhân dân thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước. Trong kế hoạch công tác của các cấp, các ngành cũng nêu rõ công tác tư tưởng.

... Công tác tư tưởng là công tác tinh vi nhất vì nó đến tâm tư, tình cảm của con người, nó nắm được mạch sống của xã hội và có khả năng phát huy tính tích cực, chủ động và óc sáng tạo của quần chúng để hoàn thành mọi nhiệm vụ của Đảng đề ra. Mỗi cơ quan lãnh đạo của Đảng cần đi sâu nghiên cứu vấn đề lãnh đạo tư tưởng, dùng công tác tư tưởng làm đòn bẩy để đẩy mạnh mọi mặt công tác khác.

1 Trích: Công tác tư tưởng của Đảng. Nxb. Sự 1962, tr.26-28. Đầu đề của báo Nhân Dân ngày 27-7-2000. thật, Hà Nội,

CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG PHẢI GẮN TÌNH CẢM VỚI LÝ LUẬN(1)

Lê Duẩn

Tư tưởng có những quy luật riêng, cho nên khi làm cách mạng tư tưởng và văn hóa phải nắm và vận dụng cho được những quy luật riêng của tư tưởng... Cách mạng tư tưởng và văn hóa không phải dùng bạo lực, hành chính, mà là dựa vào tự nguyện.

Quy luật của cách mạng tư tưởng là quy luật phê bình và tự phê bình, phá cái gì, xây dựng cái gì, hai mặt phá và xây dựng dính liền với nhau, xây dựng những cái mới, phá những cái lỗi thời. Vấn đề phá cái gì, xây dựng cái gì là một vấn đề rất tế nhị, phức tạp... làm cách mạng tư tưởng và văn hóa trước hết phải có lý luận, phải nhận thức rõ bước đường tiến lên của xã hội như thế nào, điều kiện kinh tế của xã hội mới đòi hỏi những tư tưởng gì trong những tư tưởng, ý thức của xã hội cũ có

những gì cần phải phá bỏ, có gì còn thích hợp cần lọc lại và giữ lại.. Chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản không bao giờ chủ trương xóa bỏ quyền lợi cá nhân, mà chỉ làm sao cho quyền lợi cá nhân và quyền lợi tập thể được nhất trí.

... Tôi làm một việc gì nhằm đem lại lợi ích chung, nhưng cũng có phần của tôi trong đó, khi tôi hy sinh cho sự nghiệp chung thì trong đó có vì quyền lợi của bản thân tôi nữa. Đã là một người thì phải có cái riêng của con người, không thể có một con người siêu hình. Không thể phá đơn vị con người. Không còn cái riêng của con người nữa thì xã hội sẽ mất hết ý nghĩa, mất cơ sở. Ta phá đây là phá tư tưởng làm chủ cá thể, tức là tư tưởng chỉ lo nghĩ đến quyền lợi riêng mà đi ngược lại quyền lợi chung, tư tưởng muốn làm giàu riêng bằng bóc lột người khác, cho nên xây dựng tư tưởng làm chủ tập thể, phải biết phá bỏ cái gì, giữ lại cái gì cho phù hợp với điều kiện khách quan. Cuộc cách mạng tư tưởng là việc cải tạo lý trí, đồng thời là việc cải tạo tình cảm, xây dựng hệ thống lý trí và tình cảm mới. Hiện nay có nhiều người miệng nói nhưng mới chỉ là nói những điểm trên sách vở, nói những cái của người khác chứ chưa thực sự biến những điều đó thành cái của mình. Như thế là lý trí và tình cảm chưa nhất trí. Cách mạng tư tưởng là việc làm lâu dài, phải gắn tình cảm với lý trí, làm cho lý trí và tình cảm nhất trí với nhau. Để hiểu một sự việc gì thì con người phải dùng lý lẽ, lý trí nhưng khi hành động thì phải có tình cảm; lý trí giúp cho con người có tình cảm đúng, ngược lại tình cảm có dồi dào thì lý trí mới vững. Công tác tư tưởng không phải chỉ nắm lý luận không, mà phải biết gắn tình cảm với lý luận, cho nên các mặt văn học, nghệ thuật, v.v. là rất quan trọng.

1. Trích: *Tạo một chuyển biến mạnh mẽ về công tác tư tưởng*, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1962, tr: 34, 35, 36, 37. Đầu đề của báo Nhân Dân số ngày 28-7-2000.

CÁN BỘ PHẢI THƯỜNG XUYỀN HỌC TẬP LÝ LUẬN(1)

Nguyễn Văn Linh

Để nâng cao trình độ lý luận đáp ứng những yêu cầu mới của cách mạng, mỗi cán bộ lãnh đạo dù công tác ở lĩnh vực nào cũng cần ra sức học tập lý luận, xem đó là nhiệm vụ vừa bức thiết vừa thường xuyên của mình. Học tập lý luận là công việc rộng lớn, bao gồm việc học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, khai thác kho tàng tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh và các đồng chí lãnh đạo của Đảng, quán triệt đường lối của Đảng qua nghiên cứu nghị quyết các đại hội và hội nghị Ban Chấp hành Trung ương Đảng, học những kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn cách mạng nước ta và tham khảo những thành tựu phát triển lý luận của các đảng anh em. Tất cả những nội dung đó có mối liên hệ gắn bó mật thiết với nhau, không thể chỉ coi trọng mặt này, xem nhẹ mặt kia. Nghiên cứu nguyên lý lý luận mà không gắn với thực tiễn thì chỉ là sách vở, kinh viện; trái lại, nếu không xem trọng việc trau dồi lý luận cơ bản thì sẽ thiếu những hiểu biết rất cần thiết về thế giới quan, phương pháp luận mácxít, sẽ không có được vũ khí lý luận sắc bén nhất của thời đại là phương pháp duy vật biện chứng và duy vật lịch sử, sẽ sa vào những cuộc tranh luận kéo dài không thể phân định đúng, sai. Nếu biết gắn việc học tập những nguyên lý chung với quán triệt đường lối của Đảng và tình hình thực tiễn thì việc tiếp thụ lý luận sẽ trở nên sinh động, phong phú hơn. Sự cần thiết phải gắn việc học lý luận với việc học đường lối và học kinh nghiệm thực tiễn còn bởi vì cả ba mặt đó đều không ngừng phát triển, ngày càng có thêm những nội dung mới. Dừng lại ở những hiểu biết lý luận cũ thì nhất định sẽ không tiếp thụ được những quan điểm mới trong đường lối của Đảng và không cắt nghĩa nổi những diễn biến mới của thực tiễn cách mạng.

1. Trích: Đổi mới tư duy và phong cách, Nxb. Sự thật, Hà Nội, 1987, tr: 23, 24.

Đầu đề của báo Nhân Dân số ngày 29-7-2000.

XÂY DỰNG NIỀM TIN VÀ Ý CHÍ KIÊN ĐỊNH LÝ TƯỞNG CÁCH MẠNG

(1)

Đỗ Mười

Sức mạnh của ĐẢNG bắt nguồn từ đường lối chính trị đúng đắn, sự thống nhất về tư tưởng và hành động của toàn Đảng, từ tính tiên phong, gương mẫu và đạo đức, phẩm chất của từng cán bộ, đảng viên. Trước những thời cơ và thách thức mới hiện nay, công tác chính trị tư tưởng càng có vị trí đặc biệt quan trọng.

Phải bồi dưỡng nâng cao bản lĩnh chính trị, trí tuệ và chất lượng lãnh đạo của Đảng. Xây dựng cho cán bộ, đảng viên niềm tin và ý chí kiên định lý tưởng cách mạng. coi trọng tổng kết thực tiễn, đẩy mạnh công tác nghiên cứu lý luận để từng bước xác định rõ con đường và giải pháp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, phù hợp với quy luật khách quan và thực tế đất nước. Kiên quyết đấu tranh, phê phán những quan điểm cơ hội, xét lại; đồng thời khắc phục bệnh bảo thủ, giáo điều. Bồi dưỡng cho cán bộ, đảng viên về lý luận, quan điểm, đường lối, về những điển hình và nhân tố mới. Giải quyết có kết quả những vấn đề kinh tế, xã hội cấp bách.

Đó là những việc làm có tác dụng thiết thực xây dựng và củng cố niềm tin.

Cán bộ làm công tác lý luận, khoa học xã hội trong hệ thống trường đảng, các viện nghiên cứu khoa học, các cơ quan phụ trách công tác tư tưởng phải được bố trí đi thực tế, hoặc trực tiếp tham gia vào hoạt động của các cơ sở để nghiên cứu, tổng kết, bổ sung, làm sáng tỏ những vấn đề lý luận, trên cơ sở thực tiễn phong phú và sinh động.

Cần mở rộng dân chủ trong quá trình ra nghị quyết, quyết định, tập trung được trí tuệ của cán bộ, đảng viên, của các chuyên gia, nhà khoa học, để có những nghị quyết, quyết định chính xác, làm cơ sở cho sự đoàn kết, thống nhất trong toàn Đảng. Cán bộ, đảng viên phải chấp hành nghiêm chỉnh chỉ thị, nghị quyết của Đảng, pháp luật của Nhà nước, không được truyền bá những quan điểm trái với

đường lối của Đảng.

1. Trích: Phát biểu tại Hội nghị lần thứ 6 Ban Chấp hành Trung ương Đảng Khóa VII, ngày 24-11-1993. Đầu đề của báo Nhân Dân ngày 30-7-2000.

CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG PHẢI HƯỚNG VÀO XÂY DỰNG CON NGƯỜI MỚI (1)

Lê Khả Phiêu

Phải thật sự nâng cao hiệu quả công tác giáo dục quán triệt các nghị quyết của Đảng. Đây là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu của công tác tư tưởng. Hội nghị Trung ương lần thứ tư đã chỉ rõ một trong những nguyên nhân dẫn đến những khuyết điểm của chúng ta chính là sự yếu kém trong việc quán triệt và thực hiện Nghị quyết. Chúng ta phải thật sự đổi mới nhiệm vụ này ngay từ việc tổ chức học tập thực hiện Nghị quyết Trung ương 4. Đổi mới theo hướng gắn học tập quán triệt Nghị quyết với quá trình thể chế hóa, pháp lệnh hóa, nghị danh hóa, chính sách hóa, chương trình hóa các quyết định của Đảng. Do đó, thời gian chủ yếu không chỉ để quán triệt các quan điểm mà còn là bàn biện pháp tổ chức học tập thực hiện các pháp lệnh, nghị định, chính sách, chương trình được thể chế hóa từ Nghị quyết. Chỉ có thực hiện tốt phương châm, phương pháp này chúng ta mới đưa nhanh Nghị quyết của Đảng vào cuộc sống.

Công tác tư tưởng phải luôn luôn phấn đấu đạt cho được những mục tiêu hiện thực là: được người, được việc, được tổ chức! Toàn bộ công tác tuyên truyền giáo dục, báo chí, xuất bản, văn hóa, văn nghệ phải hướng vào nhiệm vụ xây dựng con người mới, xây dựng các tổ chức mạnh và hoàn thành thắng lợi từng nhiệm vụ trong từng giai đoạn. Hơn lúc nào hết, công tác tư tưởng - văn hóa phải đổi mới để thật sự nâng cao chất lượng trong nhiệm vụ "xây". Phải đi vào xây dựng, bồi dưỡng từng con người, từng tổ chức trong hệ thống chính trị; đương nhiên muốn "xây" tất phải

gắn chặt với “chống”, nhưng “xây” vẫn là chính. Để xây dựng được những con người mới, công tác tư tưởng phải rất coi trọng giáo dục toàn diện: gắn chặt giáo dục lý luận, giáo dục đường lối, giáo dục lịch sử, giáo dục đạo đức với nâng cao kiến thức, giáo dục kỹ năng lao động. Do đó công tác tư tưởng phải phối hợp chặt chẽ với các tổ chức, các ngành, nhất là với hệ thống giáo dục, đào tạo.

1. Trích: *Bài phát biểu tại Hội nghị Tư tưởng - Văn hoá toàn quốc, ngày 2-3-1998. Đầu đề của báo Nhân Dân ngày 31-7-2000.*

**NỘI DUNG HÀNG ĐẦU CỦA CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG LÀ LÀM CHO
CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH
TRỞ THÀNH TƯ TƯỞNG CHỦ ĐẠO TRONG XÃ HỘI**

Bài nói của Tổng Bí thư Lê Khả Phiêu trong cuộc gặp mặt kỷ niệm 70 năm Ngày truyền thống công tác tư tưởng - văn hoá (1-8-1930 - 1-8-2000) tại Hà Nội

Thưa các đồng chí

Hôm nay, tôi rất vui mừng dự cuộc họp mặt của các đồng chí để kỷ niệm 70 năm Ngày truyền thống công tác tư tưởng - văn hoá của Đảng. Đối với con người đến tuổi 70, Bác Hồ nhắc lại câu thơ nói đến lớp người “xưa nay hiếm”. Nhưng với một tổ chức cách mạng thì càng nhiều “tuổi” càng già dặn, vững vàng, cùng với nhân dân, với Đảng, vững bước tiến đến thắng lợi hoàn toàn.

Thay mặt Ban Chấp hành Trung ương, tôi nhiệt liệt chúc mừng đội ngũ chiến sĩ trên mặt trận tư tưởng - văn hoá của Đảng nhân kỷ niệm 70 năm Ngày truyền thống về vang này.

Thưa các đồng chí

Trong dịp này, tôi tìm đọc lại một số nghị quyết của Đảng về công tác tư tưởng -

văn hóa; mấy ngày nay, tôi cũng đọc trên báo Đảng nhiều trích dẫn ý kiến của Bác Hồ, của các đồng chí Tổng Bí thư Đảng qua các thời kỳ về công tác tư tưởng, đọc các ý kiến trả lời phỏng vấn của các đồng chí lão thành cách mạng như đồng chí Tô Hữu, đồng chí Hoàng Tùng... Tất cả đều sâu sắc, tâm huyết, lý trí cách mạng hoà quyện với tình cảm cách mạng, toát lên ý chí kiên định, niềm tin mãnh liệt vào lý tưởng cách mạng và con đường độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội mà Đảng, Bác Hồ và nhân dân ta đã chọn. Như đồng chí Tô Hữu nói: "Cuối cùng, 80 tuổi rồi, nhưng niềm tin vào lý tưởng cách mạng thì không bao giờ lay chuyển". Chúng ta, những người cộng sản, những cán bộ làm công tác tư tưởng - văn hoá của Đảng đều chung ý chí và tình cảm cách mạng đó.

Chúng ta đã nghe đồng chí Hữu Thọ, Trưởng Ban Tư tưởng - Văn hoá Trung ương ôn lại truyền thống chiến đấu gian khổ và vẻ vang 70 năm, tuy đồng chí nói bài phát biểu của mình chỉ là "những cảm nhận bước đầu nhưng thực ra đó cũng là những vấn đề rất quan trọng của công tác tư tưởng - văn hoá.

Công tác tư tưởng - văn hóa của Đảng gắn liền với sự lãnh đạo của Đảng. Sự trưởng thành của công tác tư tưởng - văn hóa gắn liền với sự trưởng thành của Đảng. Công tác tư tưởng là nhiệm vụ của toàn Đảng, của tất cả mọi đảng viên, trước hết là của đội ngũ cán bộ lãnh đạo của Đảng, của các bí thư cấp uỷ Đảng. Trong lịch sử Đảng ta, từ ngày thành lập đến nay, các đồng chí Tổng Bí thư đều trực tiếp chỉ đạo công tác tư tưởng. Đó là một trong những nét đặc sắc trong truyền thống 70 năm của công tác tư tưởng - văn hoá, đồng thời là vinh dự của ngành.

Không thể không khẳng định rằng đội ngũ cán bộ làm công tác tư tưởng - văn hoá của Đảng phát triển theo mỗi bước tiếp theo mỗi bước tiến lên của sự nghiệp cách mạng, ngày càng đông đảo và trưởng thành, thế hệ nọ nối tiếp thế hệ kia. Rất vui mừng là trong buổi họp mặt này có các đồng chí thuộc thế hệ đi trước - các lão tướng còn đây đến với các đồng chí thế hệ ngày nay. Thật vinh dự cho thế hệ chúng ta khi được kế tục sự nghiệp vẻ vang của các bậc tiền bối mà vị Tổng chỉ huy là

Bác Hồ kính yêu và đội ngũ chiến sĩ tiên phong là những học trò xuất sắc của Người. Đó là các đồng chí Trường Chinh, Lê Duẩn - những nhà chiến lược đồng thời cũng là những nhà tư tưởng lớn của Đảng, đồng chí Phạm Văn Đồng là nhà kinh tế đồng thời cũng là nhà lãnh đạo tư tưởng, nhà văn hóa, đồng chí Lê Đức Thọ vừa là nhà tổ chức, vừa là nhà lãnh đạo tư tưởng, v.v... Rồi các đồng chí Tổng Bí thư Nguyễn Văn Linh, Đỗ Mười và nhiều cán bộ ưu tú khác của Đảng, cũng đều là những cán bộ tư tưởng xuất sắc của Đảng.

Thưa các đồng chí.

Hơn ai hết, những người làm công tác tư tưởng - văn hoá cần nhận thức đầy đủ vị trí, tầm quan trọng đặc biệt của công việc mình làm. Về điều này, Bác Hồ và các đồng chí lãnh đạo Đảng qua các thời kỳ, các lão tướng trong ngành đã nói khá đầy đủ mà báo chí đã đăng lại trong dịp kỷ niệm này. Tôi chỉ nêu thêm một số điểm:

Chúng ta đều biết công tác tư tưởng - văn hoá là một bộ phận hợp thành quan trọng của toàn bộ hoạt động cách mạng của Đảng. Đảng ta luôn coi hoạt động này là vũ khí sắc bén, là bộ phận xung kích trong cuộc đấu tranh cách mạng.

Nhưng lại cần thấy: không phải chỉ có chúng ta hôm nay mới làm công tác tư tưởng. Đời xưa đương nhiên có khác đời nay, nhưng cha ông ta đã làm tư tưởng rất giỏi, nên đã bảo vệ, xây dựng và phát triển đất nước để chúng ta có được giang sơn gấm vóc như ngày nay. Hội nghị Diên Hồng không phải là hình thức thực thi dân chủ của các vua nhà Trần đó sao. Sự kiện lịch sử đó đã trở thành biểu tượng mẫu mực của công tác vận động, tập hợp, cổ vũ động viên sức mạnh toàn dân tộc chung một ý chí quyết đánh thắng giặc xâm lược. "Bình Ngô Đại Cáo" của Nguyễn Trãi, "Hịch Tướng sĩ" của Trần Hưng Đạo đều là những tác phẩm tư tưởng-văn hóa sâu sắc, nêu cao lòng tự hào dân tộc, cổ vũ chiến đấu bảo vệ Tổ quốc. Rồi những chuyện cụ thể trong lịch sử như người bán hàng rong vào trại địch điều tra tình hình, vận động binh lính địch, góp phần làm nên chiến thắng, họ chính là những

người làm công tác tư tưởng, mang chính nghĩa thuyết phục binh lính địch...

Trong sự nghiệp cách mạng của chúng ta hiện nay, hoàn cảnh, điều kiện, mục tiêu khác trước, nhưng công tác tư tưởng của Đảng luôn luôn coi trọng, kế thừa kinh nghiệm của cha ông và phát triển cao độ trên nền tảng tư tưởng cách mạng, phương pháp vận động quần chúng của Đảng hướng tới mục tiêu đáp ứng khát vọng của nhân dân. Xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa là sự nghiệp cách mạng của quần chúng, đòi hỏi tinh thần tự giác rất cao của đông đảo nhân dân, do đó phải thường xuyên làm công tác tư tưởng, công tác vận động quần chúng, vì một vài người không thể làm nên sự nghiệp, không tự giác, tự nguyện không thể có sức mạnh vượt qua thách thức để tiến lên. Ngay một việc không lớn như trong bóng đá chẳng hạn, có đội bóng rất mạnh, nhưng công tác tư tưởng kém cho nên thất bại; có đội tuy yếu hơn một chút nhưng làm công tác tư tưởng tốt, khơi dậy được ý chí quyết thắng, vươn lên của cầu thủ, nêu cao tinh thần đồng đội, cuối cùng lại thắng bất ngờ. Điều này rất dễ lý giải vì trong cuộc sống không chỉ có vật chất mà có cả tinh thần, hai yếu tố đó gắn bó với nhau thì sẽ tạo nên sức mạnh. Công tác tư tưởng phải được quán triệt trong mọi công việc, từ việc lớn tới việc nhỏ.

Lịch sử cách mạng nước ta mãi mãi còn ghi những thành tựu to lớn của công tác tư tưởng, những đóng góp xuất sắc của đội ngũ cán bộ, chiến sĩ chiến đấu trên mặt trận vẻ vang này mà tất cả chúng ta có quyền tự hào chính đáng. Hiện nay chúng ta lấy mốc 1-8-1930 làm Ngày truyền thống để hàng năm kỷ niệm, tính đến nay đã 70 năm, tức là trùng với 70 tuổi của Đảng ta. Nhưng đúng như đồng chí Tố Hữu nói công tác tư tưởng đã được triển khai và góp phần tích cực chuẩn bị về chính trị và tư tưởng cho việc thành lập Đảng, do đó không phải lịch sử chỉ có 70 năm. Bác Hồ là người gieo mầm lý tưởng cách mạng, người đầu tiên truyền bá chủ nghĩa Mác - Lênin vào Việt Nam, kết hợp chủ nghĩa yêu nước Việt Nam với lý luận cách mạng khoa học của thời đại xây dựng Cương lĩnh chính trị, tập hợp, giác ngộ và huấn luyện nhóm thanh niên yêu nước trong Việt Nam Thanh niên Cách mạng đồng chí

Hội, chuẩn bị cho việc hợp nhất các tổ chức cộng sản thành Đảng Cộng sản Việt Nam.

Tự khi Đảng ra đời đến nay, dưới sự lãnh đạo của Trung ương, công tác tư tưởng văn hoá đã góp phần thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ chính trị trong các giai đoạn cách mạng: làm nên Cách mạng Tháng Tám, giành chính quyền, xây dựng chế độ mới; tiến hành cuộc kháng chiến thần thánh trường kỳ 30 năm bảo vệ vững chắc độc lập dân tộc, thống nhất giang sơn về một mối; triển khai toàn diện công cuộc đổi mới, chấn hưng và phát triển đất nước, vững vàng vượt qua thách thức khi nền kinh tế - xã hội lâm vào khủng hoảng, chủ nghĩa xã hội lâm vào thoái trào, tiếp tục đứng vững và phát triển, đạt được những thành tựu to lớn về kinh tế - xã hội, đối ngoại, quốc phòng, an ninh.

Công tác tư tưởng đặc biệt phát huy vai trò trọng yếu của mình trong những bước chuyển của cách mạng và chính lúc đó chúng ta rút được nhiều bài học kinh nghiệm rất quý.

Nhớ lại từ sau khi giải phóng miền Bắc năm 1954, một nước nhưng lại làm hai nhiệm vụ chiến lược: Lúc đó ở miền Nam có không ít đồng bào, chiến sĩ tin là hai năm sẽ thống nhất đất nước. Ta đã kịp thời nói rõ: cuộc đấu tranh thống nhất đất nước, giải phóng miền Nam sẽ rất phức tạp và lâu dài, bởi kẻ địch rất ngoan cố, âm mưu thủ đoạn rất xảo quyệt, được đế quốc đầu sỏ giúp sức. Nhưng vì làm tư tưởng chưa thật thấu đáo để một bộ phận cán bộ, nhân dân tin một chiều vào điều khoản của Hiệp định Giơnevơ qui định, nên khi đế quốc và bè lũ tay sai phá hiệp thương tổng tuyển cử không thống nhất được đất nước, thành ra có vấn đề tư tưởng. Làm thế nào để cán bộ và nhân dân thấy được dứt khoát cuộc đấu tranh chính nghĩa của ta thắng lợi, dứt khoát chúng ta giành lại độc lập cho dân tộc, thống nhất được đất nước, nhưng cũng phải thấy mặt khó khăn và cuộc đấu tranh rất quyết liệt để vững tin và kiên cường đấu tranh. Mặt khác, phải kiên trì tuyên truyền, giáo dục Đảng, toàn dân, toàn quân thấu suốt nhiệm vụ hai miền: miền Bắc quá độ lên chủ nghĩa xã

hội; miền Bắc phải mạnh mẽ tạo thế và lực của cách mạng cả nước, làm hậu thuẫn cho miền Nam cùng cả nước tiến hành cuộc đấu tranh đánh bại quân thù, giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Đồng thời miền Bắc cũng phải sẵn sàng đề phòng kẻ địch mở rộng chiến tranh ra miền Bắc... Đây chính là chiều sâu của công tác tư tưởng, trên cơ sở kiên định mục tiêu lý tưởng, phân tích, dự báo đúng tình hình đất nước và diễn biến tư tưởng của cán bộ, chiến sĩ và đồng bào, xác định phương hướng công tác tư tưởng đúng trên cơ sở nhiệm vụ chính trị.

Một bước ngoặt khác là sau cuộc kháng chiến chống Mỹ thắng lợi năm 1975, đất nước thống nhất và cùng đi lên chủ nghĩa xã hội. Cả nước tập trung sức khôi phục kinh tế, hàn gắn vết thương chiến tranh trong khi vẫn bị bao vây cấm vận, sau đó đất nước lại lâm vào khủng hoảng kinh tế - xã hội; rồi các nước xã hội chủ nghĩa ở Đông Âu và Liên Xô sụp đổ, cách mạng xã hội chủ nghĩa lâm vào thoái trào. Tình hình ấy tác động vào tư tưởng cán bộ, đảng viên và nhân dân rất lớn. Trong Đảng, trong dân về cơ bản vẫn giữ vững niềm tin, kiên định lập trường cách mạng nhưng không phải không có một số người hoang mang, dao động, ngay trong đội ngũ cán bộ, trong đó có cả người làm công tác tư tưởng. Bài học về công tác tư tưởng rút ra ở đây là: việc giáo dục, xây dựng ý chí kiên định chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, kiên định con đường độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội bao giờ cũng là nhiệm vụ cực kỳ quan trọng, không một phút được lơ là, kể cả đối với người đã có quá trình rèn luyện, cống hiến. Bởi xây dựng chủ nghĩa xã hội là sự nghiệp lâu dài, có rất nhiều việc phải làm, có rất nhiều tình huống éo le phải khôn khéo xử lý, thuận lợi cũng nhiều, khó khăn, cũng lắm. Trong những lúc khó khăn là lúc thử thách bản lĩnh của Đảng ta, đồng thời thử thách bản lĩnh những người làm công tác tư tưởng - văn hóa. Với những thành tựu đã thu được, với thực tế tình hình đất nước hiện nay, rõ ràng là chúng ta đã vượt qua được thử thách, bởi vì đường lối của Đảng ta đúng, nhân dân ta rất tốt. Qua thử lửa mới rõ vàng thau. Rất mừng là tuyệt đại bộ phận những người làm công tác tư tưởng đã có bản lĩnh vững vàng trong mọi tình thế, kể cả những lúc hiểm nghèo.

Chúng ta nhớ lại trước đây trang bị, phương tiện đâu bằng bây giờ. Lúc ấy, công tác tư tưởng triển khai chủ yếu là các buổi sinh hoạt của tổ chức, qua tuyên truyền miệng, các đội tuyên truyền, văn nghệ xung kích, ngay cả đài, báo cũng hạn chế. Nhưng lúc chúng ta rất coi trọng tuyên truyền miệng và tổ chức các cuộc sinh hoạt tư tưởng sâu đến từng đơn vị công tác, chiến đấu với hình thức rất phong phú, sinh động, thiết thực và hiệu quả. Ngay như việc quán triệt một nghị quyết của Đảng, quán triệt nhiệm vụ và tư tưởng lãnh đạo một chiến dịch trong quân đội, nhiều buổi sinh hoạt phải tổ chức ngắn ngày, có cuộc họp phải giữ bí mật không thể nói nhiều, có lúc bộ đội vừa hành quân vừa sinh hoạt, người đi trước nói chuyện cho người đi sau. Tổ chức truyền đạt học tập như thế mà cán bộ, đảng viên, chiến sĩ đều quán triệt sâu sắc nhiệm vụ, nêu cao tư tưởng cách mạng tiên công và tinh thần không sợ hy sinh, gian khổ, ai cũng nắm vững ta đánh ở đâu, lực lượng của ta và địch thế nào, cách đánh ra sao? Bây giờ, chúng ta có phương tiện hiện đại, công nghệ khá hơn rất nhiều. Đó là lợi thế lớn hỗ trợ đắc lực cho công tác tư tưởng. Nhưng phương tiện đầy đủ mà nếu nội dung không sâu sắc, hình thức không phong phú, người lãnh đạo và người làm công tác tư tưởng thiếu nhiệt tình cách mạng, thiếu lẫn lộn trong phong trào quần chúng, thiếu sức sáng tạo các phương pháp, thì sẽ hạn chế tác dụng. Tôi nói như thế không có ý coi nhẹ các phương tiện công tác tư tưởng-văn hóa, mà chỉ có ý nhấn mạnh bản lĩnh, ý thức trách nhiệm và sức sáng tạo trong công tác tư tưởng-văn hóa. Tôi đồng tình phải tiếp tục đổi mới công nghệ, nhưng nếu chỉ nhấn mạnh mặt công nghệ mà không thấy mặt nội dung thì sẽ không có hiệu quả, thậm chí sẽ nguy hiểm khi nội dung sai lầm. Đây là một điểm nữa cần rút ra trong quá trình công tác tư tưởng-văn hóa.

Thưa các đồng chí.

Kỷ niệm Ngày truyền thống, mọi người ôn lại truyền thống vẻ vang để tự hào và phát huy nhưng phải luôn luôn quan tâm tới nhiệm vụ trước mắt. Công tác tư tưởng luôn luôn gắn với đường lối và xuất phát từ đường lối, trên cơ sở đường lối chính

trị của Đảng và dân tộc để triển khai các hoạt động của mình. Lúc này, phải nắm cho chắc nội dung các dự thảo văn kiện của Trung ương trình Đại hội IX sắp tới. Tất nhiên, các dự thảo văn kiện còn xin ý kiến đại hội các cấp và nhân dân, chưa được Đại hội thông qua, nhưng đó là sản phẩm Đảng ta kế thừa và phát triển tư tưởng và quan điểm của các đại hội trước, tiếp tục con đường mà Đảng ta, Bác Hồ và nhân dân ta đã lựa chọn, tiếp tục lãnh đạo nhân dân ta đi tới đích cuối cùng, thực hiện trọn vẹn lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội. Trước hết công tác tư tưởng - văn hoá thông qua các hình thức phong phú, sinh động, bằng nhiều kênh khác nhau phải góp phần khẳng định và làm cho toàn đảng, toàn dân, toàn quân tin tưởng mãnh liệt vào sự tất thắng của chủ nghĩa xã hội ở nước ta và toàn thế giới. Có người nói rằng: "đừng nói đến chủ nghĩa xã hội nữa, nói độc lập dân tộc là đủ" hoặc là "nói độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội" chung thôi, đừng nói đến thắng lợi cuối cùng vội"... Ban Chấp hành Trung ương không chấp nhận quan điểm này, đã khẳng định trong dự thảo Báo cáo, Chính trị trình Đại hội quan điểm kiên định độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội, quyết tâm phấn đấu cho thắng lợi cuối cùng. Kiên định mục tiêu lý tưởng là điều cực kỳ quan trọng, trước hết đối với người làm công tác tư tưởng. Nếu không có niềm tin và không kiên định vào lý tưởng đó thì làm sao truyền đạt người khác được. Trong quá trình xin ý kiến chúng ta cần lắng nghe mọi ý kiến đóng góp, nhưng phải trên cơ sở giữ vững niềm tin lý tưởng, kiên định mục tiêu chiến đấu. Để giữ vững niềm tin và kiên định lập trường cách mạng, chúng ta phải luôn luôn sáng tạo vì sự vật và cuộc sống luôn phát triển, đòi hỏi phải giải quyết những vấn đề mới đặt ra. Có sáng tạo phát triển thì sự kiên định mới vững vàng và gắn với cuộc sống đương thời. Nhưng gọi là "sáng tạo" mà không rõ cái đích, không rõ mục tiêu thì sẽ đi từ đâu và làm gì đây, do đó sẽ trở thành vô nghĩa? Phải khẳng định quyết tâm của ta là xây dựng nước Việt Nam độc lập, thống nhất xã hội chủ nghĩa. Nước Việt Nam đã đi trên con đường đó và sẽ đi đến cùng trên con đường đó vì sự phồn vinh của đất nước và hạnh phúc của đồng bào. Ta đã nói rõ như thế, không úp mở với thế giới.

Các dự thảo văn kiện trình Đại hội IX một lần nữa khẳng định con đường cách mạng xã hội chủ nghĩa của Việt Nam mà Đảng ta nhận thức ngày càng rõ hơn, với bước đi phù hợp tình hình mới của thế giới và thực tiễn nước ta. Công tác tư tưởng cần lưu ý điểm này. Công tác tư tưởng thông qua giáo dục chính trị tư tưởng để củng cố sự kiên định mục tiêu lý tưởng, nhưng lại phải qua đường lối Đảng, pháp luật Nhà nước mà quán triệt quan điểm đường lối, chính sách của Đảng ta trong từng giai đoạn cách mạng. Phải nói rõ mục tiêu cuối cùng và mục tiêu cụ thể trong từng bước đi làm rõ cơ sở lý luận và thực tiễn phong phú để mỗi cán bộ, đảng viên và mỗi người dân tự giác thực hiện đường lối, chính sách và pháp luật. Làm rõ quan điểm của Đảng ta trong từng giai đoạn cách mạng để cán bộ, đảng viên và nhân dân hiểu rõ cần làm gì lúc này, không xa rời mục tiêu nhưng không "đốt cháy" giai đoạn. Việc này, chúng ta đã tích lũy được nhiều kinh nghiệm trong quá trình tiến hành cách mạng, cần nhắc lại để tiếp tục phát huy các kinh nghiệm tốt đó.

Xã hội đang phát triển rất phong phú, đa dạng. Mỗi đối tượng có yêu cầu khác nhau. Mỗi lĩnh vực của công tác tư tưởng - văn hóa có những đặc tính khác nhau. Mỗi nghị quyết của Đảng vào cuộc sống, biến thành hành động tự giác của các tầng lớp nhân dân thì việc giáo dục chính trị tư tưởng là vấn đề lớn phải tiến hành tích cực, chủ động, phải sử dụng các công cụ tác động lên nhiều mặt tư tưởng, tình cảm, trí tuệ, đạo đức của con người phù hợp với từng đối tượng. Công tác tư tưởng-văn hóa phải đi sâu vào các lĩnh vực và đối tượng, nhất là thanh niên, học sinh, sinh viên, công nhân, công dân, trí thức, các nhà doanh nghiệp... Nhiệm vụ này không chỉ có Ban Tư tưởng-văn hóa Trung ương làm mà phải phối hợp chặt chẽ với tất cả các bộ, ban, ngành, nhất là Bộ Văn hóa-Thông tin, Bộ Giáo dục - Đào tạo. Nội dung hàng đầu của giáo dục chính trị tư tưởng là giáo dục, truyền bá chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh, làm cho nó trở thành tư tưởng chủ đạo trong xã hội, phổ biến thế giới quan khoa học, nhân sinh quan cách mạng, giữ gìn và phát huy truyền thống văn hóa dân tộc, tiếp thụ những giá trị nhân văn, khoa học, tiến bộ của thế giới, chống "mê tín dị đoan", xây dựng con người Việt Nam về bản lĩnh,

đạo đức, trí tuệ đủ sức đưa đất nước tiến lên trong thời đại mới.

Một vấn đề rất quan trọng trong công tác tư tưởng - văn hóa là gắn tuyên truyền cổ động với tổ chức, nâng cao ý chí cách mạng thành công trong toàn Đảng, toàn dân và toàn quân. Lúc nào cách mạng cũng vững vàng ở thế tiến công. Công tác tuyên truyền lại phải gắn hên với công tác cổ động. Cổ vũ phong trào thi đua là một nội dung quan trọng để mọi người phát huy mọi tài năng, sức lực cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Yêu nước là phải tích cực tham gia cuộc đấu tranh giữ cho được độc lập dân tộc. Yêu nước gắn liền với yêu chủ nghĩa xã hội. Đi đến chủ nghĩa xã hội tức là phải làm cho nước ta như Bác Hồ nói: Ai cũng có cơm ăn, áo mặc; ai cũng được học hành, có cuộc sống ấm no, tự do hạnh phúc, tức là được bảo đảm cả đời sống vật chất, đời sống tinh thần và được hưởng nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, Độc lập của dân tộc, ấm no, tự do, hạnh phúc của nhân dân gắn với nhau; đó chính là bản chất, là yêu cầu của chủ nghĩa xã hội. Muốn cổ động tốt phải có khẩu hiệu đúng và có hình mẫu tốt. Cần cổ động mạnh mẽ cho phong trào xoá đói giảm nghèo và mọi người yên tâm làm giàu chính đáng nêu cao các điển hình tiên tiến tiêu biểu ý chí kiên cường, tinh thần sáng tạo để xây dựng và bảo vệ đất nước, nâng cao đời sống gia đình. Vừa rồi truyền hình đưa hình ảnh một đồng chí thương binh mù cả hai mắt đi cuốc đất và làm ra một trang trại, thu hút được nhiều bà con nông dân xung quanh làm theo. Đó là một chương trình tốt, cần làm nhiều hơn. Nhưng cần kiểm tra cẩn thận khi nêu gương các điển hình tiên tiến. Có nhiều điển hình đúng và tác dụng tốt. Nhưng có người "vận động", thậm chí là "mua chuộc", "đút lót" để trở thành "điển hình", nhưng không thực chất, cốt để được phong anh hùng.

Có doanh nghiệp được báo chí thổi phồng, nhiều cấp có bằng khen, thư khen, nhưng bây giờ nợ hơn 100 tỷ đồng, sắp bị khởi tố, lại có người mới được tặng huân chương hôm trước, thì hôm sau bị bắt vì tội tham nhũng...

Cần phát triển nhiều hình thức tuyên truyền cổ động phong phú hơn nữa. Ngày nay, phương tiện rất nhiều, có thể nói gấp hàng trăm lần trước đây. Có đài phát thanh từ

trung ương đến tỉnh, huyện, có mạng lưới truyền hình đã phủ sóng trong nước và nhiều khu vực quốc tế. Báo cũng rất nhiều và còn nhiều phương tiện khác nữa. Văn hoá văn nghệ thì đủ màu sắc. Ta có nhiều phương tiện để làm nhưng nên nhớ rằng bao giờ cũng quan tâm tới nội dung như ở trên tôi đã đề cập, để tác động có hiệu quả toàn diện vào tư tưởng, tình cảm, tâm hồn, nhân cách con người Việt Nam.

Trong công tác tư tưởng phải rất dân chủ, không thể áp đặt tư tưởng, nhất là trong sinh hoạt nội bộ. Mọi cán bộ, đảng viên, hội viên được quyền nói, nhưng nói có tổ chức và nói đúng đắn, có trách nhiệm, mang tính xây dựng. Người nghe thì phải tiếp thu có chọn lọc, nghiêm cấm trù úm, thành kiến người phê bình, người có ý kiến khác trong tranh luận. Một người không có quyền áp đặt ý kiến riêng của mình mà phải được tập thể thảo luận dân chủ, kết luận theo ý kiến đa số, những ý kiến thiểu số được bảo lưu theo Điều lệ Đảng qui định và đúng pháp luật. .

Công tác tư tưởng - văn hóa phải nhằm biểu dương cái gì, phê phán cái gì, ngăn chặn cái gì trái với đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước và truyền thống văn hóa của dân tộc.

Về lĩnh vực văn hoá, đã làm được nhiều việc nhưng công tác quản lý còn lỏng lẻo nhiều chỗ, để đủ thứ không lành mạnh tràn vào. Băng ca nhạc và phim nước ngoài được nhập vào khá nhiều, bên cạnh thứ tốt đẹp, lại có những thứ xấu độc. Phim của ta còn hạn chế cả về nội dung lẫn hình thức nghệ thuật nên chưa đáp ứng được thị hiếu người xem; phải đặt câu hỏi tại sao người ta làm được phim hay mà ta không làm được, thua kém bên ngoài thì khó mà giữ gìn được độc lập, tự chủ lâu bền. Trong thực tế, nội dung phim ảnh của ta còn nghèo nàn, còn nhiều khoảng trống trong đề tài, cả trong lịch sử cũng như cuộc sống hiện tại; những cái hay của dân tộc, trong các mối quan hệ quốc tế cũng chưa nói được sâu sắc. nếp sống văn hóa nơi công cộng, khu dân cư còn nhiều lộn xộn... Công tác tư tưởng - văn hóa phải triển khai thực hiện tốt Nghị quyết Trung ương 5.

Về mặt xã hội đã làm được nhiều việc nhưng còn nhiều vấn đề bức xúc ảnh hưởng tới tư tưởng nhân dân như tình trạng thiếu việc làm, tệ nạn xã hội phát triển, một số vùng còn nhiều khó khăn, giải quyết chưa tốt, các khiếu nại, tố cáo của công dân..

Công tác tư tưởng - văn hóa phải góp phần thực hiện đường lối của Đảng, chính sách của Đảng và Nhà nước về mặt xã hội.

Hà Nội sắp kỷ niệm 990 năm Thăng Long. Trong dịp kỷ niệm này phải tập trung sức giáo dục nếp sống văn minh thanh lịch của con người Hà Nội, xây dựng môi trường xã hội, môi trường tự nhiên lành mạnh, kỷ cương, trong sạch, không nên làm theo kiểu hình thức chủ nghĩa. Làm sao khi vào đến Hà Nội, mọi người thấy được một thủ đô văn minh, lịch sự có bề dày truyền thống văn hóa, tiêu biểu cho văn hóa Việt Nam.

Trên đây, tôi nêu một số việc để gợi ý với các đồng chí. Nếu làm tốt các vấn đề văn hóa xã hội, sẽ góp phần làm cho đời sống chính trị tốt, xã hội ổn định, tình người gắn bó với nhau hơn. Chúng ta đã thấy, qua lũ lụt tình người trong dân ta gắn bó với nhau như thế nào! Nhưng chừng nào ba mươi tết vẫn có cảnh trẻ đi bới rác thì những người cộng sản hưởng giao thừa chưa thể yên lòng. Nhận lãnh nhiệm vụ trước Đảng, trước dân mà còn để dân sống như vậy thì chúng ta đã làm tròn trách nhiệm của mình chưa?

Trong quan hệ quốc tế, chúng ta rất tôn trọng bạn bè nhưng phải có lòng tự hào dân tộc. Tuy GDP bình quân đầu người hàng năm của ta chưa bằng các nước, nhưng về xã hội có nhiều mặt đâu có thua kém, có mặt có thể tự hào. Cho nên phát triển kinh tế phải chăm lo vấn đề văn hóa, xã hội, tăng trưởng kinh tế đi liền với tăng trưởng công bằng xã hội.

Thưa các đồng chí.

Trong thời kỳ đổi mới, Đảng ta xác định: phát triển kinh tế là nhiệm vụ trọng tâm,

xây dựng Đảng là nhiệm vụ then chốt.

Một trong những nội dung cần quán triệt cho cán bộ, đảng viên là dự thảo chiến lược kinh tế - xã hội sẽ trình Đại hội IX của Đảng. Trung ương dự tính 10 năm tới tập trung đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá, xây dựng nền tảng để đến năm 2020 cơ bản trở thành nước công nghiệp. Chúng ta phải trả lời nhiều câu hỏi thực tiễn đặt ra là chúng ta theo cơ cấu nào, có xây dựng công nghiệp nặng không? Có luyện thép không? Có phát triển cơ khí không? Trong nội bộ ta, có khuynh hướng cho rằng thế giới đã sản xuất nhiều thép rồi ta không cần làm nữa mà chỉ mua thôi. Nhưng nếu gặp khi thế giới biến động, ngừng cung cấp, ngừng bán cho ta thì sao đây; có phải lúc đó không tránh khỏi tê liệt toàn bộ nền kinh tế không? Nhưng làm công nghiệp nặng với mức độ thế nào, chọn lọc những thứ gì cho phù hợp?... Tóm lại, công cuộc công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước đặt ra nhiều vấn đề tư tưởng, công tác tư tưởng phải làm gì để phục vụ thắng lợi nhiệm vụ quan trọng này.

Về xây dựng Đảng, lúc này công tác tuyên truyền giáo dục phải tập trung sức khắc phục một bước tình trạng suy thoái về phẩm chất đạo đức trong một bộ phận cán bộ, đảng viên; đây là một nhiệm vụ rất quan trọng. Tiêu cực bây giờ đã thành dây, móc nối với nhau, xử lý không dễ dàng. Đã có hiện tượng bọn tiêu cực bao che cho nhau, lừa cán bộ trung kiên mắc bẫy rồi phải làm ngơ, hoặc vào hùa với chúng để đục khoét của Nhà nước. Công tác tuyên truyền giáo dục phải khơi dậy dũng khí đấu tranh trung thực, thẳng thắn; giáo dục những người có khuyết điểm dám nhận lỗi, cùng nhau đánh bại những ổ, những dây lừa đảo, tham nhũng. Đương nhiên, kẻ xấu sẽ chống lại quyết liệt, sẽ lôi kéo để chúng có thêm lực lượng, kể cả một số người làm báo tiếp tay cho nó. Nếu làm không tốt, có thể chúng ta sẽ đưa một số kẻ không tốt, không đủ tiêu chuẩn vào các cấp ủy kể cả vào Trung ương. Nếu để xảy ra như vậy, sẽ là một nguy cơ. Những chiến sĩ trên mặt trận tư tưởng phải là những người tiên phong trong việc cổ vũ các nhân tố mới, đấu tranh chống lại tiêu cực trong bộ máy Đảng, bộ máy Nhà nước và trong xã hội, phê phán những khuynh

hướng không đúng, đấu tranh với các âm mưu, thủ đoạn của các thế lực thù địch, bảo vệ cho được sự đúng đắn, lành mạnh của đất nước, trong nội bộ, xây dựng và phát huy cho được sự chiến đấu mới. Có như thế mới góp phần vào sự nghiệp chung, dành được thắng lợi cuối cùng. Còn nếu chỉ muốn giữ ghế, khoanh tay ngồi nhận, không dám đấu tranh thì tự mình làm suy yếu mình.

Thưa các đồng chí!

Trong sự nghiệp đổi mới, thế và lực của đất nước, vị thế của nước ta trên trường quốc tế tăng lên. Bạn bè, đồng chí, quốc tế mong muốn Việt Nam phát triển, xây dựng thành công chủ nghĩa xã hội. Trách nhiệm của chúng ta trước lịch sử rất nặng nề.

Điều có ý nghĩa quyết định đối với thành công trong sự lãnh đạo của Đảng là phải có đường lối đúng. Với sự phát triển của đất nước, chúng ta có thể khẳng định đường lối của Đảng về cơ bản là đúng. Nếu có thiếu sót chỗ nào thì sớm phát hiện và bổ sung kịp thời.

Trên cơ sở giữ vững nền tảng tư tưởng của Đảng, những người làm công tác tư tưởng phải quán triệt đường lối của Đảng, nâng cao bản lĩnh chính trị, ra sức học tập, nêu cao dũng khí chiến đấu, đi sâu vào thực tiễn, bám sát nhân dân, đối thoại với dân, làm cho đường lối của Đảng, pháp luật Nhà nước trở thành sức mạnh trong cuộc sống.

Sức mạnh của công tác tư tưởng-văn hóa của Đảng là ở đường lối Đảng, pháp luật Nhà nước và sức mạnh to lớn của nhân dân. Lực lượng làm công tác tư tưởng-văn hóa đang phát triển đa dạng, phải phát huy sức mạnh tổng hợp hướng về mục tiêu chung. Các lĩnh vực công tác như tuyên truyền, huấn học, báo chí, tuyên truyền miệng, văn hóa, văn nghệ..., các lực lượng hoạt động chuyên nghiệp và không chuyên các tổ chức hoạt động tư tưởng-văn hóa của Đảng, của Nhà nước, của các

đoàn thể, của lực lượng vũ trang... cùng hướng vào mục tiêu chung. Mục tiêu chung đó là góp phần xây dựng đời sống tinh thần xã hội phong phú, lành mạnh, bồi dưỡng và phát huy sức mạnh con người Việt Nam đủ sức vươn lên, nắm vững thời cơ, vượt qua thách thức đưa đất nước tiến lên trong thế kỷ XXI, vì dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh, vững bước đi lên chủ nghĩa xã hội.

Mong các đồng chí lão thành tiếp tục giúp đỡ kinh nghiệm cho các đồng chí làm công tác tư tưởng của Đảng hiện nay, làm cho mặt trận này thực sự sinh động và có hiệu quả cao.

Một lần nữa xin cảm ơn các đồng chí và chúc các đồng chí mạnh khỏe